

Volt

VERBINDENDE ENERGIE

Verkiezingsprogramma
Leidschendam-Voorburg

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

TOEKOMST MADE IN EUROPE

*Volt betreft
inwoners,
ondernemers en
maatschappelijke
organisaties.*

Beste inwoner,

Leidschendam-Voorburg is een prachtige gemeente om in te wonen, te werken en op te groeien. Ik wil dat alle inwoners dat ook zo ervaren. Maar deze tijd vraagt veel van ons. We zien wereldwijd uitdagingen als klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en geopolitieke spanningen. Ook lokaal voelen we de gevolgen van toenemende sociale ongelijkheid, eenzaamheid, woningnood en de druk op zorg en onderwijs. Deze ontwikkelingen zetten de samenhang in onze gemeente onder druk.

Te vaak zie ik dat de gemeenteraad of het college de nadruk legt op praten in plaats van doen. Niet alleen landelijk, maar ook in onze gemeente gaat het bij het besturen te vaak om schone schijn en prestige. Dat leidt tot stilstand, polarisatie en wantrouwen. Volt kiest bewust voor een andere koers. Wij zetten in op samenwerking, op een positieve toekomstvisie waarin we elkaar versterken in plaats van bestrijden. Wij willen een gemeenteraad die luistert, leert en samenwerkt. Geen symboolpolitiek of korte termijn partijbelangen, maar eerlijke keuzes en transparante besluitvorming.

Dat vraagt ook moed. Of het nu gaat om de verdeling van schaarse ruimte, de noodzaak van klimaatmaatregelen of het verkleinen van ongelijkheid: Volt kijkt naar de feiten en draait er niet omheen. Eerlijke politiek betekent dat je mensen niet naar de mond praat, maar uitlegt waarom je doet wat je doet en leert van fouten. Verantwoordelijkheid nemen, voor vandaag én voor morgen.

Ik geloof in de kracht van onze inwoners. Samen maken we onze gemeente toekomstbestendig: straat voor straat, wijk voor wijk. Volt wil daarom de komende raadsperiode wijkgerichte samenwerking versterken en daar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij betrekken. Veel vraagstukken kunnen we lokaal oplossen, maar waar dat niet kan, zoeken we samenwerking met buurgemeenten, de provincie, het rijk én de Europese Unie.

Leidschendam-Voorburg staat niet op zichzelf. We maken deel uit van een regio, van Nederland en van Europa. Juist door die verbinding kunnen we vooruit. Volt zet zich ervoor in dat onze gemeente daarin een sterke stem heeft. Want samen komen we verder dan alleen.

Hartelijke groeten,

Marijn Damsma-Blaisse

Lijsttrekker Volt Leidschendam-Voorburg

5+1 UITDAGINGEN

voor Leidschendam-Voorburg

1. Duurzaam Leidschendam-Voorburg - klimaatbewust en groen

- Klimaatneutraal en klimaatbestendig in 2040.
- Versnelling van de energietransitie en steun voor buurtinitiatieven.
- Meer bomen, groen en oplossingen tegen hittestress.
- Groene vervoersopties krijgen voorrang boven de auto.
- Uitstekende doorstroming voor fietsers.

2. Een nieuwe kijk op economie - welzijn en winst in balans

- Brede welvaart en welzijn staan centraal.
- Steun voor het lokale midden- en kleinbedrijf (mkb).
- Circulair en duurzaam inkopen door de gemeente.
- Sport en cultuur als essentiële voorzieningen die gezondheid en verbinding versterken.

3. Gelijke kansen voor iedereen - inclusief en solidair

- Meer betaalbare woningen voor starters en senioren uitgaande van bestaande bouw.
- Gemengde wijken, coöperatief wonen en woningdelen ondersteunen.
- Het daadwerkelijk realiseren van minimaal 30% sociale woningbouw.
- Streng aanpak van leegstand en misstanden op de woningmarkt.
- Ondersteunen van buurtinitiatieven en zorgcoöperaties.
- Eén vaste en duidelijke ingang naar zorg en jeugdzorg, met nadruk op preventie.
- Investeren in onderwijs, armoedebestrijding en muziekonderwijs voor alle kinderen.
- Met extra aandacht voor initiatieven van jongeren en wereldburgers.

Wij zetten in op duurzame oplossingen gesteund op de kracht van buurten.

4. Democratie in LV - de slimme en betrokken gemeente

- Een raadsakkoord in plaats van coalitie belangen.
- Inzet op buurtkracht en sociale cohesie.
- Meer zeggenschap voor inwoners.
- Inwoners serieus betrekken in politiek en gelijkwaardig behandelen.
- Transparantie, open en toegankelijke informatie, datahuishouding op orde.
- Betere digitale dienstverlening en sterke regionale samenwerking.

5. Veilige, prettige omgeving en plezier

- Veilige fietsroutes met uitstekende doorstroming.
- Ontmoetingsplekken en groene pleinen in elke buurt.
- De sociale veiligheid versterken, met nadruk op de ervaring van vrouwen.
- Beweging en gezondheid stimuleren, inclusief een zwemplek in de Vliet.

+1. Toekomst: made in Europe

- Leren van Europese voorbeelden (energiecoöperaties, woningdelen, buurtkracht).
- Meer gebruikmaken van Europese subsidies.
- Volt zorgt voor een directe verbinding tussen Leidschendam-Voorburg en de rest van Europa.

Financieel

- Een gezonde buffer behouden, maar reserves niet oppotten: we investeren gericht en bewust in verduurzaming, betaalbare woningen, bewegen en plezier.

HET KOMPAS

van Volt Leidschendam-Voorburg

Politiek gaat over het maken van keuzes. Die keuzes maakt Volt door eerst te luisteren, te begrijpen, belangen af te wegen en daarna pas een keuze te maken.

Daarbij hanteert Volt deze negen uitgangspunten.

1. Volt zorgt voor verbinding.

Keuzes die verschillende groepen dichterbij elkaar brengen, wegen zwaarder dan voorstellen die de verbinding binnen één groep versterken.

2. Volt gelooft in de kracht van inwoners.

Door initiatieven van onderop te waarderen én van bovenaf anders te werken: vroeg betrekken, vertrouwen geven en participatie zien als voorwaarde voor succes.

3. Volt hanteert de menselijke maat.

We kiezen voor nabijheid, menselijk contact en kleinschalige oplossingen boven anonieme schaalvergroting.

4. Volt zet zich in voor meer gelijkwaardigheid.

Oplossingen die ongelijkheid verkleinen hebben onze voorkeur.

5. Volt is er voor de mens en de natuur.

De belangen van mensen en de leefomgeving wegen zwaarder dan puur economische belangen.

6. Volt zet in op preventie

Voorkomen van problemen bespaart leed en geld. Daarom geven we de voorkeur aan preventie boven herstel achteraf.

7. Volt gaat voor integrale oplossingen.

We kiezen voor samenhangende maatregelen die meerdere doelen dienen, zodat we voorkomen dat oplossingen elders nieuwe problemen veroorzaken.

8. Volt let op de financiële balans.

Ons belastinggeld wordt goed en controleerbaar besteed, reserves zijn nodig maar oppotten niet.

9. Volt is er ook voor toekomstige generaties.

Oplossingen die voordelen bieden op de lange termijn hebben de voorkeur boven oplossingen met vooral korte termijn voordelen.

En Volt heeft toch ook wat met Europa te maken?

Volt is actief in 32 Europese landen en is daarmee een Pan-Europese partij. Dat betekent dat we Europees samenwerken in de praktijk brengen, kennis kunnen uitwisselen en *best practices* inbrengen in onze eigen gemeente.

Geen loze woorden, maar daden: pragmatisch en positief. Dat is Volt, en dat is wat wij naar Leidschendam-Voorburg brengen.

Doe iets nieuws.

Doe jij met ons mee?

ONZE KANDIDATEN

van Volt Leidschendam-Voorburg

1: **Marijn
Damsma - Blaisse**

2: **Serge
Santoo**

3: **Annet
Weijermars - Corver**

4: **Sander
Vellekoop**

5: **Anne
Bloemarts**

Betrokken,
daadkrachtig en klaar
om het verschil te
maken.

6: **Rogier
Toetenel**

7: **Anne-Susan
Sas**

8: **Jelle
Hoff**

9: **Karline
Vandenbroecke**

10: **Henk
van Krevel**

Foto: archief hetkrantje-online.nl

1. DUURZAAM LV

Klimaatbewust en groen

Volt kiest voor klimaatbewuste oplossingen die onze buurten direct leefbaarder maken. Meer groen en schaduwplekken verminderen gezondheidsproblemen en verhogen de kwaliteit van leven, nu en voor toekomstige generaties.

Klimaatverandering is alledaags geworden: droogte en hittegolven wisselen zich af met hevige regenval en wateroverlast. Het tegengaan van klimaatverandering én het omgaan met de gevolgen is een van de grote uitdagingen voor onze gemeente. Leidschendam-Voorburg moet de komende jaren duurzamer en groener worden. Volt wil dat de gemeente duurzame initiatieven van inwoners, bedrijven en verenigingen niet afremt maar juist actief ondersteunt.

Wij geloven in de kracht van onze inwoners. Buurtbewoners die samen overstappen op duurzame energie, Verenigingen van Eigenaren (VvE's) die hun panden isoleren of wijkverenigingen die meer bomen planten: zij maken onze gemeente huis voor huis, straat voor straat en wijk voor wijk klimaatneutraal.

De gemeente kan groene keuzes van inwoners ondersteunen: van veilige en snelle fietspaden, veilige wandelroutes, steun voor vergroening en woningisolatie en bescherming van biodiversiteit. Dat is niet alleen goed voor het milieu, maar verhoogt ook de leefkwaliteit van iedereen in Leidschendam-Voorburg.

Deze keuzes vormen samen de basis van een duurzaam Leidschendam-Voorburg: van energie tot mobiliteit, van groen tot klimaatadaptatie.

ENERGIETRANSITIE

Volt streeft ernaar om onze energievoorziening zo snel mogelijk klimaatneutraal te maken. We moeten als gemeente overgaan op duurzaam opgewekte elektriciteit en duurzame manieren van verwarmen. Gelukkig willen veel van onze inwoners ook stappen hierin zetten. Wat Volt betreft heeft het huidige college een goed begin gemaakt, met een duidelijke visie voor de energietransitie in de Heuvel/Amstelveen en nu ook de eerste plannen in Leidschendam-Zuid. Maar er kan nog veel meer worden gedaan. Ook in wijken die nog niet 'aan de beurt' zijn.

Samen voor meer duurzame energie

De energietransitie doen we samen. Dit betekent dat de gemeente in elke wijk inwoners, bedrijven en verenigingen steunt bij hun inzet voor isolatiemaatregelen en het opwekken van duurzame energie. Dit geldt voor de hele gemeente.

Deze steun moet zowel financieel als organisatorisch zijn. Te vaak lopen VvE's en lokale energie-initiatieven op tegen ingewikkelde gemeentelijke regels, hoge startkosten en lange procedures. Volt wil hier verandering in brengen door:

- **Voorfinanciering door de gemeente:** een klein fonds waarmee bewoners de eerste kosten voor onderzoek en advies kunnen dekken. Dit wordt terugbetaald met de opbrengst uit het project. Daarbij kunnen Europese subsidies van grote waarde zijn.
- **Snelle toegang tot gemeentelijke daken:** scholen, sporthallen en gemeentelijke panden worden standaard beschikbaar gesteld voor coöperatieve zonnepanelenprojecten.

Zo maken we het voor bewoners en buurten makkelijk om samen energie op te wekken. Minder bureaucratie, meer lokale stroom, lagere energierekeningen.

Netcongestie

Het stroomnet in Leidschendam-Voorburg zit grotendeels vol. Nieuwe zonneprojecten, laadpalen en bedrijven krijgen steeds vaker te horen dat er geen ruimte meer is. In Stompwijk staan veel bedrijven op een lange wachtlijst en ook voor teruglevering van stroom gelden beperkingen. Nieuwe elektriciteitsstations en kabels komen er pas rond 2034. Volt wil dat de gemeente nú handelt.

Daarom stellen wij voor:

- **Sneller bouwen aan het net:** de gemeente wijst in 2026 locaties aan voor twee nieuwe hoofdverdeelstations en behandelt de vergunningaanvragen met grote spoed.
- **Slimme keuzes bij woningbouw:** elk bouwproject moet een concreet energieplan hebben, inclusief slimme laadpalen, energieopslagsystemen en warmtenetten waar mogelijk.

Zo voorkomen we stilstand en maken we ruimte voor meer duurzame energie en nieuwe woningen.

DOE IETS NIEUWS

De gemeente betaalt de eerste vijf buurtbatterijen!

Een buurtbatterij kan de pieken in vraag en aanbod opvangen en zo netcongestie verminderen. In Leidschendam-Voorburg zijn er al initiatieven zoals Energy Common die samen duurzame energie willen opwekken, maar zij lopen tegen hoge startkosten aan.

Volt stelt voor dat de gemeente de eerste vijf buurtbatterijen financiert. Deze batterijen komen bij energiecoöperaties, VvE's of buurten die samen zonnedaken realiseren. Daarbij werken we samen met partners zoals Energy Common. De gemeente doet hiervoor een beroep op Europees subsidiegeld.

Warmte

Ook als het gaat om duurzame warmte blijven de plannen van de gemeente beperkt tot een paar wijken. De gemeente moet de warmtetransitie niet alleen van bovenaf dirigeren, maar ook ruimte geven aan bewoners, bedrijven en coöperaties om zélf aan de slag te gaan.

De Transitievisie Warmte biedt goede uitgangspunten, maar heeft een update nodig. Zo experimenteert de gemeente Den Haag al met mini-warmtenetten, een lokale methode van warmtevoorziening die in de Transitievisie Warmte van Leidschendam-Voorburg nog niet wordt overwogen. Ook zorgt de wijkgerichte aanpak van de huidige warmtevisie ervoor dat oplossingen op grotere schaal, zoals geothermie, niet in overweging zijn genomen.

Volt wil daarom een update van de Transitievisie Warmte, waarbij nieuwe technologieën en oplossingen op grotere schaal wel worden overwogen. Verder geldt ook hier dat de gemeente bewoners veel actiever kan betrekken: niet alleen als consument van energie,

maar ook als actieve deelnemer in het lokale energiesysteem van de toekomst. Hier sluiten wij aan op de wet collectieve warmte die per 1-1-2026 in werking moet treden.

GROENE MOBILITEIT

Volt wil dat de gemeente zo veel mogelijk kiest voor wandelen, fietsen of het ov boven de auto. Deze vormen van mobiliteit zijn beter voor het milieu en ook beter voor de gezondheid van onze inwoners, verminderen het ruimtegebruik en verbeteren de bereikbaarheid van onze gemeente. In de Omgevingsvisie 2050 heeft het College mooie plannen voor duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid. Volt wil dat de gemeente duidelijke doelen stelt en nú actie onderneemt, zodat deze Omgevingsvisie meer wordt dan mooie woorden op papier. Wat ons betreft moeten de wandelaar en fietser in Leidschendam-Voorburg met stip op één komen te staan. Verder juicht Volt elke verbetering en uitbreiding van het ov-netwerk in onze gemeente toe.

Fijn fietsen in LV

Fietsen is beter voor het milieu én voor onze gezondheid dan de auto of het openbaar vervoer. Daarom moet de gemeente alles op alles zetten om meer mensen op de fiets te krijgen. Dit begint bij de doorstroming: wij geven voetgangers en fietsers standaard voorrang boven gemotoriseerd verkeer op alle kruispunten in de gemeente.

We zetten in op onze eigen ster fietsroutes: logische routes met een zinnig start- en eindpunt, gescheiden van de autowegen waar mogelijk, breed en doorlopend. We stimuleren gemengde wijken en menging van functies, zodat Leidschendam-Voorburg een "15-minuten-gemeente" wordt: wonen, werken en voorzieningen dichtbij.

Onze gemeente is met 18 fietsongevallen per 10.000 inwoners in 2024 onveiliger voor fietsers dan het provinciale gemiddelde. Volt stelt daarom een ambitieuze, meetbare doelstelling voor: halvering van het aantal fietsongevallen in 2030 ten opzichte van 2024. Om dat te bereiken investeren we in een netwerk van fysiek gescheiden fietspaden, een snelle aanpak van onveilige kruisingen en meer fietsstraten waar de auto te gast is. Ook willen we de maximale snelheid voor auto's op meer locaties omlaag brengen naar 30 km/u. Nationale en Europese voorbeelden (o.a. Sevilla, Kopenhagen, Amsterdam) laten zien dat deze maatregelen veel veiligheidswinst opleveren voor fietsers en voetgangers.

DOE IETS NIEUWS

Fietser groen licht

Op kruisingen met fietspaden uit meerdere richtingen met verkeerslichten, krijgen fietsers uit alle richtingen tegelijk groen licht. Fietsers kunnen hierdoor veel eenvoudiger en vlotter linksafslaan op een groot kruispunt. Ervaring uit steden als Groningen leert dat dit de doorstroming en veiligheid voor fietsers sterk verbetert.

De Vlietlijn

Voor Volt is de Vlietlijn van Den Haag Centraal naar station Voorburg via de Binckhorst de start van een bredere mobiliteitstransitie, waarin lopen, fietsen en het ov voorrang krijgen. Dat betekent dat het tracé van de Vlietlijn niet alleen een snelle tramverbinding wordt, maar er ook ruimte komt voor groene lanen, veilige fietsroutes en autoluwe straten. Europese steden laten zien hoe dit kan: Wenen combineerde nieuwe tramroutes met meer bomen en plekken voor ontmoeting in de wijk; Freiburg heeft aangetoond dat integratie van tramlijnen met autoluwe woonbuurten leidt tot minder autogebruik en hogere leefkwaliteit.

Volt pleit ervoor dat de gemeente LV de Vlietlijn gebruikt als aanjager om te werken aan een mooiere leefomgeving, vooral in Voorburg-West. Dat vraagt om harde afspraken: veel minder autoverkeer op de Prinses Mariannelaan, normen voor geluid en trillingen, minimaal 1.000 extra fietsparkeerplekken bij station Voorburg en groen rond het spoor en de haltes. Daarnaast moet het College zorgen dat participatie van bewoners geen bijzaak is, maar een vast onderdeel van de besluitvorming en de uitvoering.

Station Laan van NOI

Volt ziet station Laan van NOI als dé kans om Leidschendam-Voorburg beter te verbinden met de regio. Het station ligt letterlijk op de grens van onze gemeente en fungeert als toegangspoort tot het Central Innovation District en de Binckhorst. Volt wil dat deze ontwikkeling niet alleen wordt benaderd als een ov-project, maar ook als kans om een gezonde, groene en veilige leefomgeving te ontwikkelen. Europese voorbeelden zoals het Hauptbahnhof in Wenen en Bahnhof Europa Allee in Zürich laten zien hoe stationsgebieden kunnen worden getransformeerd tot levendige stadsdelen met ruimte voor voetgangers, fietsen en groen.

Volt pleit daarom voor een actieve inzet van de gemeente LV in dit project. Dat betekent harde afspraken over veilige fietsverbindingen vanuit Voorburg en Leidschendam naar het station, de aanleg van duizenden extra fietsparkeerplaatsen en het vergroenen van de directe omgeving van de nieuwe entree. Vanuit Voorburg moet het station bereikbaar zijn via een breed en veilig voetgangers- en fietstracé.

Betere verbindingen met de regio

Volt wil het ov zo inrichten dat mensen de auto kunnen en willen laten staan. Over het algemeen zijn de ov-verbindingen tussen Leidschendam-Voorburg en de rest van de Haagse regio van goede kwaliteit. Toch wil Volt samen met omliggende gemeenten, de Metropoolregio en vervoerbedrijven kijken naar nieuwe ov-verbindingen die de mobiliteit van onze bewoners bevorderen.

Deelmobiliteit

Hoe meer mensen de voordelen van deelmobiliteit zien, hoe minder kostbare ruimte nodig is om te parkeren. Eén deelauto kan tot zes privé auto's vervangen. Dit betekent dat we tot vijf parkeerplaatsen minder nodig hebben oftewel 50 vierkante meter die we voor andere doeleinden goed kunnen gebruiken. Deelmobiliteit is niet alleen beter voor het milieu en de openbare ruimte, voor mensen die een (tweede) auto niet dagelijks nodig hebben is het beter voor de portemonnee en geeft het minder zorgen. Volt wil dat de gemeente deze optie voor onze inwoners zo aantrekkelijk mogelijk maakt. We kunnen leren van Den Haag, waar autodelen door de gemeente gemakkelijker gemaakt wordt.

Parkeerregulering

Volt wil meer ruimte maken voor voorzieningen, energietransitie, groen, speelplaatsen en andere plekken van ontmoeting. Beter wandel- en fietsinfrastructuur, beter ov, en meer deelmobiliteit zorgen dat bewoners minder auto's nodig hebben. Op dit moment neemt de autobezitter veel publieke ruimte in zonder een passende vergoeding daarvoor te betalen. Daarom wil Volt in de gehele kernen Leidschendam en Voorburg betaald parkeren invoeren met parkeervergunningen. Hierbij is iedere extra vergunning aanzienlijk duurder dan de eerste. Dit voorstel vraagt ook om passende handhaving.

Mall of the Netherlands en de N14

De N14 is al jaren een knelpunt voor onze gemeente. Het kruispunt bij de Mall of the Netherlands is een van de drukste en meest verkeersonveilige plekken in Leidschendam-Voorburg. Er liggen al lang plannen voor een ongelijkvloerse kruising om de verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid te verbeteren. Dit project, onderdeel van het MIRT en het programma A4 Haaglanden-N14, staat echter sinds 2023 op pauze door stikstofproblemen en een tekort aan capaciteit bij Rijkswaterstaat. Inmiddels is duidelijk dat een herstart vóór 2030 niet te verwachten is.

Volt vindt dat onacceptabel. De leefbaarheid van de omliggende wijken, de bereikbaarheid van de Mall en de veiligheid van fietsers en voetgangers staan op het spel. Daarom wil Volt dat de gemeente zich veel actiever inzet in de gesprekken met het Rijk, provincie en regio om het project te versnellen. Daarnaast willen we tijdelijke maatregelen die de verkeersveiligheid en luchtkwaliteit verbeteren zolang deze ongelijkvloerse kruising er nog niet ligt. Denk aan betere oversteekplaatsen voor fietsers en voetgangers, geluidsreducerende maatregelen en strenger toezien op sluipverkeer.

Verder wil Volt dat de gemeente maatregelen treft voor het verminderen van autoverkeer naar de Mall. We onderzoeken oplossingen waarbij de belangen van alle groepen worden meegewogen. Terwijl structurele oplossingen vorm krijgen, experimenteren we met maatregelen die direct verlichting kunnen bieden aan de omliggende wijken.

Volt ziet de N14 niet als een geïsoleerd project, maar als onderdeel van de bredere mobiliteitstransitie. Wij willen dat de uiteindelijke oplossing bij de Mall niet alleen bijdraagt aan doorstroming, maar ook aan verkeersveiligheid, minder uitstoot en een prettigere leefomgeving voor de inwoners van Leidschendam-Voorburg.

Damcentrum

Een andere wijk die ernstig vastloopt door een teveel aan autoverkeer is het Damcentrum. Daar zijn dringend oplossingen nodig om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid van de wijk (geluidsoverlast, luchtkwaliteit, woonplezier, groen en klimaatadaptatie) verbetert.

Foto: Wieke Braat

GROEN EN BIODIVERSITEIT

Klimaatverandering in een sterk verstedelijkt gebied zoals onze regio brengt veel verschillende uitdagingen met zich mee. Denk aan hittestress en onvoldoende afvoercapaciteit van (regen-) water. Hiervoor is in onze gemeente veel meer kwalitatief hoogwaardig groen nodig. Bovendien verhoogt meer groen ook de levenskwaliteit van onze bewoners. Volt wil daarom inzetten op meer groen in de gemeente en betere zorg voor het groen dat er nu al is.

Vergroening in en door de wijk

Volt sluit zich aan bij de ambitie van het Nationaal Bomenplan en geeft hier lokaal invulling aan. Bij elke herinrichting staat vergroening voorop: per verdwenen parkeerplaats komt minstens één boom terug, pleinen en straten krijgen standaard meer groen en wateropvang.

Waar parkeren toch nodig blijft, gebruikt de gemeente halfverharding of grasdoorlatende stenen, zodat verharding bijdraagt aan verkoeling en waterinfiltratie. Hierbij kan ook gekeken worden naar innovatieve waterbergende systemen voor opvang, filtering en hergebruik van zoet water. Daarnaast stimuleert Volt bewoners met een subsidie het aanleggen van groene daken en gevelgroen, het onttregelen van tuinen en het loskoppelen van de regenpijp van het riool.

De gemeente gaat met de winkeliersverenigingen en omwonenden in gesprek om pleinen en winkelcentra te vergroenen en beter bestand te maken tegen hittestress. Meer bomen en bloemen, waterplaatsen en vergroening van parkeerplaatsen zijn duurzaam, vergroten de leefbaarheid én de sociale functie van winkelcentra.

Onze inwoners moeten zelf meer mogelijkheden krijgen om voor groen in de wijk te kiezen. Elke wijk krijgt een eigen groenbudget, maar zonder de gebruikelijke administratieve rompslomp. Er komt meer ruimte voor geveltuintjes en voor het adopteren van plantsoenen.

De Stadsecoloog

Leidschendam-Voorburg heeft op dit moment een stadsecoloog. Diens rol is op dit moment echter slechts adviserend. Volt wil dat het college bij plannen over inrichting van buurten en bij het verlenen van vergunningen een verplichte ecologische adviesvraag opneemt. Het advies van de stadsecoloog wordt verplicht opgenomen in deze collegebesluiten. Hierbij zijn klimaatadaptatie en leefbaarheid van de gemeente de belangrijkste factoren.

Foto: Mark Baars

Vlietland

Volt kan zich er niet in vinden dat de gemeente midden in de klimaatcrisis er voor kiest om de belangen van projectontwikkelaars te stellen boven het belang van een gezonde en groene omgeving. We kunnen het ons eenvoudigweg niet permitteren dat er stikstofruimte wordt gebruikt voor het bouwen van vakantiewoningen die onze inwoners hier helemaal niet willen hebben, omdat er woningen gebouwd moeten worden. Daarom vinden wij dat de gemeente er alles aan moet doen om de ontwikkeling van een vakantiepark in Vlietland alsnog tegen te houden.

Klimaatadaptatie

Leidschendam-Voorburg werkt al samen met de hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland en andere partners aan klimaatadaptatie. Mooie voorbeelden zijn het Waterspoorpark en Park 't Loo, waar ruimte voor waterberging slim is gecombineerd met bewegen en natuur. Ook het polderdak op parkeergarage Gravenloo, dat regenwater opvangt en verkoeling biedt, is een goed voorbeeld.

Volt wil deze lijn verder trekken. Adviezen van Delfland en Rijnland en andere experts op het gebied van waterberging, hittestress en vergroening moeten worden gehoord en concreet worden opgevolgd in onze openbare ruimte en bouwprojecten. Zo zorgen we dat onze gemeente voorbereid is op hevige regenval en warme zomers, en tegelijkertijd prettiger en gezonder wordt voor iedereen: toekomstbestendig. Ook hier zijn initiatieven en daadkracht van onze inwoners nodig. Zij kunnen door het plaatsen van regentonnen, het 'onttegelen' van tuinen, het kiezen voor waterdoorlatende bestrating, het loskoppelen van hemelwaterafvoer van het riool en aanleggen van groene daken enorm bijdragen aan de weerbaarheid van onze gemeente tegen hitte en wateroverlast.

2. LEIDSCHENDAM-VOORBURG IN BALANS

Volt staat voor bloeiende kernen en wijken waarin mkb, horeca en cultuur elkaar versterken. Voor Volt staan brede welvaart en welzijn centraal in de lokale economie.

Wij kiezen voor een economie op menselijke schaal en binnen de draagkracht van de aarde. Dit betekent een economie waarin iedereen eigen keuzes maakt, én zich bewust is van de nadelen van overconsumptie.

Onze gemeente heeft prachtige kernen waar het fijn is om te winkelen, een terrasje te pakken, of gewoon te wandelen. Lokale ondernemers en het lokale cultuuraanbod maken onze gemeente aantrekkelijk. De eigenaar van de lokale kledingzaak, koffiebar en bibliotheek voegen veel meer waarde toe dan een winkelcentrum met anonieme ketens. Het lokale mkb en lokale culturele instellingen verdienen de volle steun van de gemeente. Omdat brede welvaart en welzijn centraal staan, wil Volt het lokale mkb ondersteunen bij verduurzaming en circulair ondernemen. De gemeente koopt zelf duurzaam in en werkt samen met lokale ondernemers aan een sterke en groene economie.

ONDERNEMERS

Minder regeldruk voor een bloeiend mkb

Volt gelooft dat ondernemers de motor zijn van een duurzame en bruisende lokale economie. Volt wil het makkelijker maken voor nieuwe en bestaande mkb'ers om in Leidschendam-Voorburg te ondernemen. Te vaak worden ze geremd door papierwerk, onduidelijke regels en versnipperde loketten.

De gemeente heeft al een ondernemersloket. Volt wil dit uitbreiden tot één loket waar je als ondernemer alles met de gemeente kunt regelen, van vergunningen tot subsidies en energieadvies. Hierbij krijgt iedere nieuwe ondernemer een vast aanspreekpunt. Ook moet de gemeente betrouwbaar zijn naar haar lokale ondernemers. Hiervoor stellen wij onszelf als gemeente harde termijnen: binnen vijf dagen een reactie, binnen twintig dagen een besluit waar dat kan. Voorbeelden uit Portugal laten zien dat dit kan: daar geldt al één traject om een winkel, café of kleine onderneming te beginnen, met duidelijke checklists en één gecombineerde aanvraag.

Tot slot wil Volt dat mkb'ers al hun zaken met de gemeente in één digitaal formulier kunnen regelen. In Estland kan dit in één keer, zonder gegevens dubbel in te vullen. Het Europese eWallet-systeem (eIDAS2), dat later in 2026 ingevoerd zal moeten worden, biedt hiervoor de technische basis.

Bedrijventerreinen

Volt pleit voor duurzame bedrijventerreinen die goed zijn ingepast in de omgeving en uitstekend bereikbaar zijn met de fiets en het ov. Daarbij sluiten we aan bij het nationale programma Werklandschappen van de Toekomst, waar in onze regio de Plaspoelpolder al als ambassadeurs-terrein is geselecteerd. We willen leegstand slim benutten en gemeentelijk vastgoed niet afstoten maar inzetten voor nieuwe functies. Voor het bedrijventerrein Westvlietweg, eigendom van Den Haag maar direct grenzend aan onze gemeente, vraagt Volt om extra inspraak, zodat negatieve effecten op onze wijken worden voorkomen en de ontwikkeling in samenhang gebeurt met de Vlietzoom, waar natuur, mobiliteit en werk elkaar versterken.

DOE IETS NIEUWS

Geef makers de ruimte

Maak ruimte voor een startup-hub en werkplaatsen voor makers, samen met hen ontwikkeld, zodat bedrijventerreinen veranderen in levendige plekken waar innovatie, creativiteit en een duurzame economie samenkomen.

Sport in Leidschendam-Voorburg als basisvoorziening voor gezondheid en verbinding

Sport en bewegen zijn geen luxe, maar een basisvoorwaarde voor een gezonde, inclusieve en toekomstbestendige gemeente. Volt wil dat iedereen, jong en oud, arm en rijk, met of zonder beperking, toegang heeft tot sport en beweging.

DOE IETS NIEUWS

Investeer in sport op een wijze die zo veel mogelijk inwoners ten goede komt.

De sportfaciliteiten die door de gemeente worden gesteund, worden versneld verduurzaamd. Of het nu gaat om zonnedaken van gymscholen of circulaire turntoestellen of de nieuwe kunstgrasmat uit gerecyclede materialen van de voetbalvereniging. Zo dragen deze sportlocaties ook bij aan onze klimaatdoelen.

CULTUUR DIE LEIDSCHENDAM-VOORBURG LAAT SPRANKELEN

Voor Volt is cultuur geen luxe, maar een basisvoorziening. Het geeft plezier, inspiratie en troost, en biedt ruimte voor talentontwikkeling en ontmoeting. Dat is belangrijk in een vergrijsde gemeente als de onze, maar net zo goed voor de groei en kansen van kinderen en jongeren.

De theaters en de Bibliotheek aan de Vliet spelen hierin een sleutelrol. Volt wil dat zij intensiever samenwerken met kleinere organisaties, zodat verhalen, kennis en creativiteit elkaar versterken. Op korte termijn zorgt een gezamenlijke culturele agenda in Het Krantje al voor meer overzicht en zichtbaarheid. Dit kan en moet op lange termijn uitgroeien naar een fysiek Huis van Cultuur.

Iconen die verbinden

Cultureel erfgoed zoals Houtzaagmolen De Salamander en Huygens' Hofwijck vertellen ons een gezamenlijke verhaal. Door de vele vrijwilligers die bij culturele- en erfgoedorganisaties betrokken zijn, wordt sociale cohesie versterkt en vinden veel mensen zingeving en verbondenheid. Volt wil deze samenwerking koesteren en bij subsidies co-creatie nadrukkelijk belonen. Zo blijft ons erfgoed levendig en aantrekkelijk voor inwoners én bezoekers.

DOE IETS NIEUWS

Betaalbare ateliers voor makers

We maken betaalbare plekken voor studio's en ateliers door gemeentelijk vastgoed en leegstand creatief in te zetten. Zo krijgen kunstenaars, musici en makers ruimte om onze gemeente te verlevendigen.

DOE IETS NIEUWS

LV Verrast gaat bottum-up

Daarnaast vernieuwen we de website LV Verrast tot een platform waar organisaties hun aanbod zelf plaatsen. Deze agenda verschijnt ook in Het Krantje.

Meer zekerheid, minder rompslomp

Gevestigde culturele instellingen en organisaties worden structureel meerjarig ondersteund zodat ze de rust en de ruimte krijgen zich te ontwikkelen. Voor culturele projecten blijft aanvragen bij Cultuur&Co laagdrempelig. De cultuurmakelaar blijft hierin een spil. Regionale samenwerking zorgt voor een breed en toegankelijk aanbod, voor jong en oud.

Cultureel erfgoed beschermen

Leidschendam-Voorburg is rijk aan monumentaal erfgoed. Volt wil meer erfgoed beschermen door het invoeren van beschermende maatregelen voor gebouwen die markant en/of ouder dan tachtig jaar zijn, en nog geen monumentenstatus hebben. Dit voorkomt dat deze gebouwen in verval raken of gesloopt worden.

Samen met historische- en erfgoedorganisaties zoals bijvoorbeeld Mooi Voorburg wordt er structureel samengewerkt om de gemeente mooi en levendig te houden, zo niet mooier en levendiger te maken. Zo blijft de gemeente een aantrekkelijke plek om te wonen én te bezoeken. En dat laatste is van groot belang voor florerende horeca en winkels.

Muziek voor ieder kind

Alle kinderen verdienen goed muziekonderwijs. Muziek verbetert de concentratie, vergroot de creativiteit en het zelfvertrouwen en verkleint de kansenongelijkheid. Volt investeert in professionele muzieklessen op basisscholen in samenwerking met het Koninklijk Conservatorium. Met een lokaal instrumentenfonds en beurzen halen we de financiële drempels weg, zodat ieder kind muziek kan maken en beleven.

ZUINIG OP ONZE LEEFOMGEVING EN DE AARDE

Schadelijke reclame

Volt wil dat onze openbare ruimte schoon, gezond en toekomstgericht blijft. Reclames in straten, bushokjes en op borden bepalen vaak ons koopgedrag. Daarom willen wij geen reclame meer toestaan voor producten die schadelijk zijn voor gezondheid of het klimaat, zoals ongezond eten, vliegreizen en fossiele energie.

Andere Europese steden, onder andere Amsterdam, Londen en Grenoble, laten zien dat dit goed werkt. Amsterdam stopte al met fossiele reclames en Londen verbood reclame voor ongezond eten in de metro. Zo beschermen steden hun inwoners en zetten zij een stap richting een duurzamere toekomst.

Circulair inkopen

Iedere euro die de gemeente uitgeeft, is een kans om verspilling te verminderen en de lokale economie te versterken. Als gemeente kopen we jaarlijks voor miljoenen in: van straatstenen en meubelen tot laptops en bedrijfskleding. Nu gaat dat vaak nog voor de laagste aanschafprijs, maar daardoor betalen we op de lange termijn meer aan energie, onderhoud, afval en CO₂-uitstoot.

Volt wil dat de gemeente, daar waar mogelijk, kiest voor circulair inkopen. Bij inkoop wordt gerekend naar levensduur, niet met de aanschafprijs. Producten als een service afnemen kan hier uitkomst bieden. Zo blijft de leverancier verantwoordelijk en is deze gebaat bij een lange levensduur. Verder kan de gemeente het (lokale) mkb beter betrekken bij inkoop, door grotere aanbestedingen op te knippen in kleinere delen.

De gemeente meet en deelt jaarlijks de resultaten: hoeveel er circulair is ingekocht, hoeveel CO₂ en afval er is bespaard, en wat dit scheelt aan kosten.

3. GELIJKE KANSSEN VOOR IEDEREEN – Inclusief & solidair

Volt staat voor een gemeente waarin iedereen zich welkom voelt, mee kan doen en zichzelf kan ontplooien. Een gemeente waarin iedere inwoner zich thuis voelt, ongeacht afkomst, rijkdom, seksuele oriëntatie of andere achtergrond.

We beginnen bij wonen. Volt wil veel meer woningen creëren in bestaande gebouwen. Betaalbare woningen voor starters en goede doorstroom voor senioren. We zetten in op gemengde wijken en maken ruimte voor nieuwe woonvormen die mensen dicht bij elkaar brengen. Daarnaast wil Volt dat inwoners elkaar makkelijker kunnen ontmoeten en steunen, met informele zorg die vindbaar, toegankelijk en dichtbij is. Ook de professionele zorg en ondersteuning moet toegankelijk en vindbaar zijn.

WONEN

De woningcrisis raakt alle groepen: jongeren vinden geen appartement of kamer, starters zijn aangewezen op dure huur en ouderen kunnen moeilijk een passende woning vinden. Volt wil dit doorbreken, door elke kans te benutten om betaalbare woningen toe te voegen aan het aanbod, zeker als dit binnen bestaande gebouwen kan.

Uitgaan van bestaande bouw en inbreiding is de norm. Als er toch ook nieuwbouw moet komen, streven we naar een zo hoog mogelijk percentage sociale en betaalbare woningen, minimaal 30%. Ook moeten nieuwbouwwijken voldoen aan de 3-30-300-regel: 3 bomen zichtbaar vanuit elke woning, 30% bedekking met groen in de wijk en een publiek park binnen 300 meter van elke woning.

Dakloosheid, ook een gevolg van een tekort aan betaalbare woningen, mag niet bestraft worden.

Zo bouwen we aan een gemeente waar iedereen betaalbaar en passend kan wonen, van student tot senior.

- We creëren **meer betaalbare woningen** waarbij we uitgaan van bestaande bouw en inbreiding.
- Nieuw woningaanbod richten we met name op **starters en senioren**.
- **We geven ruimte aan coöperatief wonen** en andere woonvormen waarin inwoners samen eigenaar en beheerder zijn.
- **Woningdelen**, splitsen, 'optoppen' en hospitaverhuur maken we **makkelijker**.
- **We handhaven streng tegen misstanden** op de huurmarkt en tegen leegstand.
- We faciliteren woningcorporaties, sociale projectontwikkelaars, woningcoöperaties in het ontwikkelen en bouwen van **meer sociale en betaalbare huurwoningen**.
- Wij willen dat zo snel mogelijk alle nieuwbouw projecten voldoen aan de **Zero Emission Building-standaard** en **klimaatneutraal** zijn.
- Hoewel structurele oplossingen de voorkeur hebben, wil Volt ook inzetten op het plaatsen van **tijdelijke woningen** op ongebruikte gronden om acute situaties op te kunnen vangen.
- We willen een **proef** doen met het **verhuren van kamers aan jongeren** in verzorgingstehuizen voor ouderen. De nieuwe bewoners krijgen hier in ruil voor lagere huur taken zoals het gezelschap houden van oudere bewoners. Zo stimuleren we verbinding tussen generaties en gaan we eenzaamheid bij jong en oud tegen.
- In **Stompwijk** realiseren we een **ruim aanbod** aan betaalbare nieuwbouw voor senioren en starters.

DOE IETS NIEUWS

Leefbaarheid effectrapportage

Volt wil bij grote bouwplannen in Leidschendam-Voorburg een Leefbaarheids Effectrapportage (LER) gebruiken. Daarmee wordt duidelijk wat de gevolgen zijn voor bijvoorbeeld voorzieningen, verkeer en leefomgeving. Hierdoor hebben bewoners en gemeente dezelfde informatie als ze met elkaar in gesprek gaan. De LER is bedoeld als hulpmiddel om beter samen te praten en te beslissen, niet als strenge toets. We maken daarbij gebruik van de gegevens die de gemeente al heeft. Zo zorgen we voor open besluitvorming en meer betrokkenheid van inwoners bij de toekomst van hun wijk.

DOE IETS NIEUWS

Knarrenhofjes voor een zorgzame buurt

Onze gemeente vergrijst en steeds meer ouderen willen langer zelfstandig blijven wonen. Knarrenhofjes, kleine woonhofjes waar burens elkaar helpen, bieden hiervoor een oplossing. Toch lopen zulke initiatieven vaak vast door hoge grondprijzen, ingewikkelde regels en lange procedures. Volt wil deze barrières wegnemen. We maken ruimte in beleid en bestemmingsplannen, zorgen voor betaalbare grond en geven ondersteuning bij de organisatie en het aanvragen van vergunningen. In plaatsen als Barcelona (Can70) en Hardenberg tonen Knarrenhofjes dat dit werkt: minder eenzaamheid, langer zelfstandig wonen en meer doorstroming van woningen, een win-win voor jong en oud.

DOE IETS NIEUWS

Zorg voor tiny-house locaties

We zoeken naar mogelijkheden om plaats voor tiny houses te realiseren die daar dan voor een periode van 15 jaar kunnen blijven staan.

Foto: Mark Baars

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Volt wil dat iedereen in Leidschendam-Voorburg zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt, ongeacht afkomst, geloof, beperking, leeftijd, gender of geaardheid. We bouwen aan een gemeente waar gelijke kansen vanzelfsprekend zijn en waar voor discriminatie geen plaats is.

Dat betekent toegankelijke voorzieningen, inclusief sport en cultuur en actieve inzet tegen uitsluiting. In samenwerking met scholen, verenigingen en lokale initiatieven bevorderen we respect, ontmoeting en diversiteit, zodat Leidschendam-Voorburg een gemeente wordt waarin iedereen volwaardig kan meedoen. Daarmee sluiten we ook aan bij het Meerjarenplan lhbt+ 2023-2026.

Volt wil inzetten op een lokale inclusie agenda met meetbare doelen zoals bijvoorbeeld toegankelijkheidseisen voor openbare gebouwen en structurele trainingen tegen discriminatie bij gemeentelijke diensten.

DOE IETS NIEUWS

Gendergelijke kandidatenlijst

Volt wil dat politieke vertegenwoordiging een afspiegeling is van de samenleving met mensen van verschillende leeftijden, achtergronden en ervaringen. Daarom zorgen wij ervoor dat onze kandidatenlijst bestaat uit evenveel mannen als vrouwen en ruimte biedt voor non-binaire kandidaten. Zo laten we zien dat representatie voor ons geen mooie woorden zijn, maar iets dat we zelf in de praktijk brengen.

(BUURT)ZORG EN SOCIALE COHESIE

De zorgvraag neemt toe en blijft door personeelstekort en vergrijzing toenemen. Ook geven veel inwoners aan dat ze meer verbinding willen ervaren met hun buren. Volt kiest voor zorg en ondersteuning die dichtbij en overzichtelijk is. Niet verdwalen door het aanbod en de wachttijden, maar één vaste ingang waar inwoners snel en met vertrouwen terecht kunnen. Leidschendam-Voorburg kent veel initiatieven die allemaal vergelijkbare doelen nastreven: verbinding tussen mensen, ondersteuning van elkaar, het tegengaan van eenzaamheid en het versterken van de gemeenschap. Denk aan:

- sport- en cultuurverenigingen
- bewonersstichtingen
- wijkverenigingenbuurtvaders
- moedercontactnetwerken
- afvalclubjes
- buurtpreventieteams
- professionele partners

De initiatieven zijn erg waardevol, maar het overzicht ontbreekt. Daardoor zijn ze minder vindbaar en gaan kansen voor samenwerking verloren.

Volt LV wil hier een volgende stap zetten: het samenbrengen van bestaande initiatieven onder één herkenbare paraplu. Dit vraagt om een uitbreiding van het platform zoals het Sociaal Service Punt of LV voor elkaar, met meer ruimte voor bottom-up initiatieven uit de wijken. We versterken wat er al is en moedigen inwoners aan, om het idee van een zorgcoöperatie in de eigen buurt te verkennen. Voor inwoners die professionele zorg zoeken, maken we één herkenbare ingang.

DOE IETS NIEUWS

Help inwoners met het opstarten van een zorgcoöperatie

Een inspirerend voorbeeld van een zorgcoöperatie vinden we in Austerlitz zorgt. Dit is een burgerinitiatief: alle zorg- en welzijnstaken die doorgaans de verantwoordelijkheid van de gemeente zijn, worden georganiseerd door, voor en met de eigen inwoners van het dorp. Het resultaat: meer sociale cohesie, minder eenzaamheid en forse besparingen op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en langdurige zorgkosten. Onderzoek in Eijsden toont aan dat iedere euro die in dit soort initiatieven wordt geïnvesteerd, zes keer zoveel maatschappelijke waarde oplevert. Ook in landen als Duitsland (Dorfgemeinschaften) en Scandinavië (burgerverenigingen) zien we hoe bundeling van gemeenschapskracht leidt tot sterke, veerkrachtige dorpen en steden.

JEUGDZORG

In Leidschendam-Voorburg ontvangt inmiddels één op de zeven kinderen jeugdzorg en dit aantal loopt op. De wachttijden zijn lang en inwoners verdwalen in een wirwar aan instanties. Men kan via de huisarts, via de rechter of via een van de gemeentelijke instanties de jeugdzorg instromen. Bij de huisarts tref je de Praktijkondersteuner Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg (POH GGZ). Op school de schoolmaatschappelijk werkers en brugfunctionarissen (schakel tussen ouders, leerlingen, school en buurt). Daarnaast zijn er LVvoorElkaar, het Sociaal Servicepunt, het Centrum voor Jeugd en Gezin en andere instellingen. Volt wil een veel eenvoudiger aanpak.

DOE IETS NIEUWS

Vaste toegangspoort voor jeugdzorg, naar het voorbeeld van het Sociaal Huis in Mechelen.

We willen de transparantie vergroten en ouders ontzorgen door een eenduidige route te bieden die naar Jeugdzorg leidt. Eén website van de gemeente waarop alle routes samenkomen biedt uitkomst. Ouders, jongeren en professionals (huisarts, School Maatschappelijk Werk (SMW), rechter, CJG) kunnen hier terecht en hebben dezelfde toegang tot informatie. Je vindt er:

- **Het aanbod van vrijwilligers uit de buurt (LV voor elkaar 2.0), preventieve ondersteuning en alle vormen van jeugdzorg.**
- **Wachttijden per type hulp.**
- **Contactpunten (telefoon, chat, spreekuur [persoonlijk contact])**
- **Mogelijkheid om een aanvraag of verwijzing digitaal in te dienen.**

Hierdoor is de beschikbare hulp gemakkelijker te vinden. Tegelijkertijd kan de gemeente op deze wijze goed bijhouden hoeveel jongeren er instromen en hoe lang de wachttijden zijn. We denken dat dit kan zorgen voor een snellere eerste beoordeling van hulpvragen. Zoals ook geadviseerd in het Actieplan Jeugd LV kan een toetsmedewerker meekijken of de zorg passend is, of dat een andere route beter is. Het is wel belangrijk dat deze toets het starten van hulp niet vertraagt.

ARMOEDE EN BESTAANSZEKERHEID

Volt Leidschendam-Voorburg is positief over de verschillende ondersteunende regelingen die de gemeente biedt, en wil dat inwoners deze in één keer kunnen aanvragen. Nu moeten inwoners meerdere aanvragen doen en rekening houden met alle verschillende voorwaarden. Dat leidt tot (ongewenst) niet-gebruik van relevante voorzieningen. In onze gemeente is niet het uittrekken van meer geld, maar het bereiken van de juiste doelgroep

echt nog een aandachtspunt. In de vorige raadsperiode bleef beschikbaar geld voor deze doelgroep liggen, omdat de doelgroep niet goed werd gevonden. Wij zien kansen om het bereik te verbeteren door aan te sluiten bij initiatieven van inwoners die buurtgenoten in armoede wél bereiken.

Volt Leidschendam-Voorburg volgt de aanpak “Maatschappelijk Meedoen Budget” van de gemeente Wageningen met interesse, net als het voorstel “Geld voor U” van Volt in de gemeente Utrecht.

ONDERWIJS

Leerlingen en leraren verdienen het om onderwijs te krijgen en te geven in een fijn en gezond schoolgebouw. Helaas is dit, ook in Leidschendam-Voorburg, nog niet volledig het geval. Veel schoolgebouwen hebben een slecht binnenklimaat en zijn onvoldoende geventileerd. Er is bij zonnig weer snel sprake van hitte. Er is te weinig ruimte voor ontmoeting tussen ouders, voor het team van leraren, voor ondersteuners en zorgprofessionals, terwijl daar duidelijk behoefte aan is. Smartphones en het internet belemmeren het onderwijs en de sociale omgang in en rond schoolgebouwen. Bovendien ligt het relatief verzuim in onze gemeente flink boven het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat kinderen en jongeren met leerplicht wel ingeschreven staan op een school maar veel te weinig naar school komen. Hoewel de inhoud van het onderwijs geen taak van de gemeente is, kan de gemeente wél veel betekenen voor onze leerlingen en de professionals die hen lesgeven en begeleiden!

Onze plannen:

- **Gezonde, koele en duurzame schoolgebouwen.** We versnellen renovatie en vervanging van scholen, zodat deze in 2040 allemaal energieneutraal zijn en voldoen aan de norm Frisse Scholen. Elk schoolplein wordt groen, beweegvriendelijk en hittestressvrij.
- **Ruimte voor ontmoeting, training en zorg in de school.** Iedere school krijgt een vaste schoolmaatschappelijk werker. Onderwijs en zorg werken structureel samen, met laagdrempelige jeugdhulp op school.
- **We ondersteunen scholen bij een stevig smartphonebeleid en bij gezond internetgebruik.** Dit doen we door uitwisseling en bewustwording te faciliteren en technische steun aan te bieden.
- **Aanpak schoolverzuim.** Vaste leerplichtambtena(a)r(en) per school, tijdige handhaving en een preventieve aanpak om schooluitval te voorkomen.
- **Groene en blauwe schoolpleinen.** We investeren in verkoelende en biodiverse speelplekken die kinderen uitnodigen om te bewegen en samen te spelen.

Een aantal van deze punten kan slim gefinancierd worden door Europese subsidies en dit te combineren met landelijke en gemeentelijke middelen. Een andere inkomstenbron is het buiten de lestijd verhuren van specifieke ruimtes in schoolgebouwen aan verenigingen en maatschappelijke initiatieven.

DOE IETS NIEUWS

Ondersteun Smartphonevrij Opgroeien

Wij werken samen met Smartphonevrij Opgroeien, die een gezonde en smartphone vrije school bij (jonge) kinderen aanmoedigt. Dit is net zoals Volt een beweging van onderop (grassroots), gestart door betrokken burgers.

BETROKKEN JONGEREN KRIJGEN RUIMTE VOOR HUN IDEEËN

Jongeren in Leidschendam-Voorburg zijn de toekomst van onze gemeente. Volt wil niet alleen praten over problemen zoals schooluitval of jeugdzorg, maar juist ruimte geven aan wat jongeren zelf willen en kunnen.

- **Wonen voor jongeren:** we maken ruimte voor betaalbare woonvormen zoals woningdelen, hospitaverhuur en tijdelijke studenten- of starterswoningen. Zo kunnen jongeren in onze gemeente blijven wonen en hun leven opbouwen.
- **Ruimte voor eigen plannen:** jongeren krijgen net als andere inwoners toegang tot wijkbudgetten. Daarmee kunnen zij eigen plannen realiseren, van een sporttoernooi tot een ontmoetingsplek of creatieve activiteit.
- **Gehoord in de politiek:** het wordt vanzelfsprekend dat jongeren inspraak en invloed hebben in de gemeentelijke politiek.
- **Veilige ontmoetingsplekken:** Volt wil meer plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en zich thuis voelen.

DOE IETS NIEUWS

Start een jongerenraad

Volt stelt voor om een officiële jongerenraad op te richten voor jongeren van bijvoorbeeld 12 tot 22 jaar. Hierin krijgen jongeren uit verschillende wijken, scholen en verenigingen een plek, zodat de raad een brede afspiegeling is van de maatschappij. De jongerenraad krijgt de bevoegdheid om gevraagd én ongevraagd advies te geven aan gemeenteraad en college over beleid dat jongeren direct raakt.

Een voorbeeld zien we in Ede, waar de Jongerenraad jongeren tussen 15 en 25 jaar betreft bij thema's als klimaat, jeugdzorg en wonen. Hun adviezen worden regelmatig meegenomen in raadsbesluiten en de gemeente geeft terug dat het leidt tot beter beleid en meer vertrouwen van jongeren in de politiek.

WERELDBURGERS IN LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Ruim twee op de tien inwoners van onze gemeente heeft een buitenlands paspoort. Sommigen noemen hen internationals, anderen nieuwkomers of migranten. Volt ziet hen allemaal als wereldburgers die onze gemeente verrijken met nieuwe ideeën, energie en talenten.

- **Toegankelijke gemeente:** informatie van de gemeente moet ook beschikbaar zijn in het Engels en waar nodig in andere talen. Zo zorgen we ervoor dat iedereen begrijpt wat er speelt en ook kan meedoen.
- **Ruimte voor eigen plannen:** wereldburgers krijgen, net als andere inwoners, ruimte om deel te nemen aan inspraak en buurtinitiatieven. Dat geldt ook wanneer zij (nog) geen stemrecht hebben.
- **Wonen en werken:** Volt wil eerlijke kansen voor goede huisvesting en werkomstandigheden. We treden streng op tegen uitbuiting en malafide verhuurders.
- **Opvang asielzoekers:** We creëren meer plekken om asielzoekers op te vangen, zodat we minimaal gaan voldoen aan de spreidingswet. We geven de voorkeur aan kleinschalige opvang verspreid over de gemeente, om een integratie met de wijken te bevorderen.
- **Voldoende woonruimte voor statushouders:** Er moeten dringend meer woningen voor statushouders gerealiseerd worden. De Provincie Zuid Holland heeft de Gemeente Leidschendam-Voorburg onder interbestuurlijktoezicht geplaatst omdat het tot nu toe niet gelukt is om aan de wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders voldoen.
- **Ontmoeting en verbinding:** we steunen initiatieven waar wereldburgers en gevestigde inwoners elkaar ontmoeten, bijvoorbeeld via sport, cultuur of vrijwilligerswerk.

Op deze wijze bouwen we aan een gemeente waarin iedereen zich thuis kan voelen en samen vormgeeft aan onze toekomst.

DOE IETS NIEUWS

Samen vieren, samen verbinden

In Leidschendam-Voorburg wonen mensen met verschillende achtergronden en tradities. Volt wil dat we elkaar beter leren kennen door ook elkaars feestdagen te vieren. Dat doen we niet top-down, maar samen met de gemeenschappen die deze dagen dragen. Zo worden Diwali, Ketu Koti, Eid al-Fitr, de Indonesische Onafhankelijkheidsdag kansen voor ontmoeting, dialoog en verbinding. Samen bouwen we aan een gemeente waarin iedereen zich thuis voelt en trots kan zijn op zijn of haar cultuur.

4. DEMOCRATIE IN LV:

De slimme en betrokken gemeente

Volt gelooft in ieders bijdrage aan Leidschendam-Voorburg. Of het nu gaat om individuele inwoners, buurtverenigingen, raadsleden of sportclubs: onze gemeente wordt sterker als we samen werken aan de toekomst.

Volt wil het potentieel van alle bewoners beter benutten door hen als gelijkwaardige besluitvormers te zien en kansen te creëren voor gemeenschapskracht. Dat vraagt om meer openheid, betere samenwerking en vernieuwende vormen van inspraak en bovenal: een andere houding in het contact met inwoners.

SAMENWERKEN MET INWONERS

Veel inwoners vinden de gemeente nogal gesloten. De nieuwe participatieverordening heeft daar nog onvoldoende verandering in gebracht. Wat er aanvullend nodig is, is een andere houding van de gemeente in de participatie en het minder uitbesteden van deze processen aan externen. Volt wil dit veranderen met vroege, eerlijke en gelijkwaardige betrokkenheid.

- **Meer vertrouwen en openheid:** Inwoners krijgen tijdig toegang tot complete informatie. Er vindt een gelijkwaardige dialoog plaats met inwoners.
- **Kleine initiatieven ontvangen snelle steun in de vorm van wijkbudgetten:** Buurtacties van een paar tientjes direct mogelijk maken via gebiedsregisseurs of Vlietwensen, zonder bureaucratie.
- **Versterking gebiedsregisseurs en ontmoetingsplekken:** We willen meer gebiedsregisseurs inzetten en hen laten spreken en meedenken namens de gemeente. Bibliotheken en buurtcentra benutten als plekken van co-creatie en contact.
- **Inwonerspeilingen en inwonersberaad:** Met deze instrumenten kunnen we regelmatig meningen en constructieve ideeën ophalen bij inwoners. Een permanent inwonersberaad willen we verkennen. Daarbij vinden wij het van belang dat ook jongeren, natuur(vertegenwoordigers) en toekomstige generaties aan tafel zitten.
- **Participatief Actie Onderzoek:** Jaarlijks samen met inwoners, ondernemers en organisaties een gepolariseerd thema aanpakken.
- **Jongeren en kinderen betrekken:** doorgaan met kindervragenuur en TienSkip. Aanvullen met mogelijkheden voor de jeugd om op ieder moment gehoord te worden.
- **Internationale gemeenschap betrekken:** ruim 21% van de inwoners van Leidschendam-Voorburg komt niet uit Nederland. We willen ook met hen een goede communicatie zodat ook zij participeren.
- **Europese uitwisseling:** aansluiten bij het European Capital of Democracy-netwerk om te leren van andere steden en inspiratie op te doen voor LV.

SAMENWERKEND BESTUUR

Raadsbreed samenwerken

In onze gemeenteraad is het gebruikelijk om in een klassieke coalitie-oppositie-dynamiek te werken. Dat leidt tot politieke stokpaardjes, herhaling van zetten en tot het beschermen van wethouders op partijpolitieke gronden, ook als er reden tot kritiek is. Coalitievorming doet onvoldoende recht aan de rol van alle gekozen volksvertegenwoordigers. Iedere inwoner heeft gestemd met de verwachting dat zijn of haar stem telt in het raadswerk. Coalitievorming plaatst de raadsleden uit de coalitiepartijen automatisch dicht bij de besluitvorming, terwijl de anderen structureel op afstand worden gehouden.

DOE IETS NIEUWS

Werk in de gemeenteraad structureel samen

Volt gaat voor een constructieve dynamiek door zo veel mogelijk raadsbreed te werken, bij voorkeur via een raadsakkoord. Daarbij maakt de raad aan de start van de raadsperiode afspraken over thema's en standpunten waarover brede overeenstemming mogelijk is. Op basis van dit raadsakkoord kunnen wethouders uit alle partijen of van daarbuiten komen, op basis van geschiktheid en steun voor het akkoord. Door samen te werken aan een gedeelde toekomstvisie voor onze gemeente:

- **Staan alle verkozen vertegenwoordigers even dicht bij de macht.**
- **Ontstaat er een oplossingsgerichte cultuur.**
- **Staat de raad echt boven de wethouders.**
- **Ontstaat er meer ruimte voor constructieve dialoog.**

Gemeenten als Etten-Leur, Lelystad en Kaag en Braassem laten zien dat dit kan werken: daar wordt al meerdere termijnen samengewerkt, met meer ruimte voor visie en constructiviteit.

Transparantie en integriteit

Vertrouwen in de politiek is een fundamentele bouwsteen van een gezonde democratie. Als je niet weet hoe besluiten tot stand komen, of het gevoel hebt dat er achter gesloten deuren wordt gehandeld, verdwijnt het vertrouwen snel. Transparantie en toegankelijke informatie zijn daarom geen bijzaak, maar een voorwaarde voor geloofwaardig bestuur.

Door beleidskeuzes helder toe te lichten, informatie toegankelijk te delen en open te zijn over invloeden van buitenaf, kan de gemeente laten zien dat keuzes goed zijn afgewogen. Dat creëert ruimte voor dialoog en versterkt het gevoel van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de stad.

Daarom stellen wij het volgende voor:

- Bestuurlijke documenten bevatten heldere samenvattingen en conclusies. Niet alleen wat is besloten, maar ook de voornaamste onderbouwing moet op een eenvoudig te vinden plek in het document staan, bijvoorbeeld op een voorlegger.
- De begroting, kadernota, tussentijdse rapportages en de jaarrekening zijn als volledige bestanden te downloaden vanaf de gemeentewebsite.
- Informatie van de gemeente moet openbaar, gemakkelijk te vinden en goed toegankelijk zijn. Dit doen we bijvoorbeeld door dit op één locatie aan te bieden en zo veel mogelijk in B1-taalniveau te schrijven.

- We zetten meer middelen in op de informatiehuishouding van de gemeente, mede om aan de Wet open overheid (Woo) te voldoen.
- We verkennen de invoering van een lokaal lobbyregister naar Rotterdams voorbeeld. We willen dat raads- en coalitieakkoorden aan het eind van de termijn worden geëvalueerd met een Bestuurs Effect Rapportage
- We maken ruimte vrij voor onafhankelijke lokale onderzoeksjournalistiek middels een onafhankelijk beheerd media fonds.

Zo groeien vertrouwen en betrokkenheid en wordt de machtscontrole op de politiek versterkt.

De samenwerking over gemeentegrenzen heen

Er zijn heel veel regionale samenwerkingsverbanden waarvan Leidschendam-Voorburg deel uitmaakt. Volt is helemaal voor samenwerking, zeker op thema met andere ervaringsdeskundigen. Volt kiest voor samenwerking waar dat zinvol is, maar we willen wél dat inwoners en raadsleden er grip op houden. De huidige wildgroei aan samenwerkingsverbanden maakt besluiten ondoorzichtig en vergroot de afstand tot de politiek. Volt wil helder in kaart brengen waar Leidschendam-Voorburg aan deelneemt en kiezen voor de samenwerkingen die echt waarde toevoegen. Taken die de hele provincie aangaan, horen wat ons betreft bij de provincie: dat is democratischer én efficiënter.

Met Den Haag willen we een gelijkwaardige partner zijn bij projecten op de grens van onze gemeente, zoals de woningbouw op de Binckhorst en de energietransitie. Inwoners die meedenken, krijgen daarbij het hele plaatje te zien, niet alleen tot de gemeentegrens. Zo zorgen we dat participatie zinvol is en dat effecten op verkeer, voorzieningen en leefbaarheid volledig worden meegenomen.

De samenwerking met andere partners

Volt vindt dat de gemeente zichtbaar en actief moet zijn bij regionale en nationale projecten die direct invloed hebben op onze inwoners. Als bijvoorbeeld ProRail nieuwe ontwerpen voor station Laan van NOI presenteert, dan moet de gemeente duidelijk maken hoe die plannen passen binnen onze eigen visie voor de omgeving. Zo ontstaat een eerlijk gesprek met inwoners en worden keuzes beter afgestemd op het geheel.

DIGITALE ZAKEN

Digitalisering biedt mogelijkheden om inwoners beter te bedienen, maar brengt ook risico's met zich mee. Volt wil dat Leidschendam-Voorburg zich inzet voor regionale samenwerking rond digitale dienstverlening, IT infrastructuur, AI en cyberveiligheid. Ook kan de gemeente nog veel doen om de eigen informatiehuishouding beter op orde te krijgen.

Europese Digitale Identiteit (eIDAS2): de gemeente start pilots met de eWallet, zodat inwoners zelf bepalen welke gegevens zij delen en dit veilig bij alle instanties kunnen doen. Door aan te sluiten bij bestaande initiatieven van Den Haag en Rotterdam kunnen we meeliften met waar zij al mee bezig zijn. De eWallet gaat digitale dienstverlening van de gemeente gemakkelijker maken en biedt ook voordelen op het tegengaan van discriminatie. Denk aan het tegengaan van woondiscriminatie doordat veel gegevens (zoals naam en leeftijd bij inschrijving op een woning) niet meer hoeven te worden gedeeld.

Kunstmatige intelligentie: er komt een AI-richtlijn samen met de provincie en de omliggende gemeenten; medewerkers worden getraind om AI veilig en efficiënt te gebruiken

Open source software: verouderde, onveilige software wordt vervangen door open source alternatieven die veilig zijn en blijvend ondersteund worden.

Digitale veiligheid: helder beleid voor dataverzameling en -gebruik, naleving van Europese regels zoals de Cyberbeveiligingswet en meerdere keren per jaar realistische crisisoefeningen.

5. VEILIGE, PRETTIGE OMGEVING EN PLEZIER

Volt kiest voor een openbare ruimte waar mensen elkaar ontmoeten, waar veiligheid, groen en plezier samenkomen en waar jong en oud veel bewegen door de mogelijkheden in sport, spel en natuur.

Ruimte voor ontmoeting in iedere wijk

Deze plekken, bijvoorbeeld buurthuizen of andere bestaande locaties, ondersteunen we met geld en advies. Zo ontstaan er lokale ontmoetingsplekken voor inwoners. Dit zijn ook de plekken waar zij terecht kunnen voor steun bij nood. Deze steunpunten kunnen snel hulp organiseren en inwoners opvangen als er een grotere crisis of ramp plaatsvindt.

Sociale veiligheid versterken in de buitenruimte

We willen dat de gemeente veel meer werk maakt van sociale veiligheid in de buitenruimte. Het is onacceptabel dat jonge vrouwen zich 's avonds op straat nog steeds onveilig voelen. Wij werken aan sociale veiligheid door oplossingen zoals slimme verlichting, voorlichting en trainingen. Het perspectief van vrouwen staat hierbij centraal.

Plezier in bewegen!

Er is een gezondheids crisis. We bewegen te weinig en dit maakt ons ongezond. De gevolgen van overgewicht, mentale problemen, vaker ziek zijn en stijgende zorgkosten zijn bekend. De inrichting van onze leefomgeving helpt om meer bewegen te stimuleren.

Volt LV kiest voor plannen die bewegen vanzelfsprekender en toegankelijker maken. Prettig ontworpen pleinen en routes waar je je veilig voelt, aantrekkelijke fiets- en wandelpaden, sportieve speelplekken, ruimte om te zwemmen en te sporten in de buitenlucht en waterpleinen die regenwater opvangen en plekken zijn om samen te komen. Zo maken we het voor iedereen, van jong tot oud, gemakkelijker en leuker om in beweging te komen. Want meer bewegen betekent een gezonder leven, meer ontmoeting, minder eenzaamheid en een sterkere, veerkrachtige gemeenschap.

DOE IETS NIEUWS

Een zwemplek in de Vliet!

Onze gemeente heeft de Vliet als prachtige waterweg en zwemmen is daar vooralsnog verboden. Een deel van de Vliet maken we veilig en toegankelijk als zwemplek. Dit biedt meer dan waterpret. Het draagt bij aan gezondheid, helpt tegen hittestress, maakt onze leefomgeving aantrekkelijker en stimuleert beweging en contact. We stellen een plek voor waar gedoken en gezwommen kan worden, met daarbij ook ruimte voor andere sporten én ruimte om elkaar te ontmoeten. Goede verlichting, prettige zitplekken en mogelijkheden om te bewegen voor alle leeftijden. We willen dat de plek het hele jaar voor iedereen aantrekkelijk is.

+1. TOEKOMST. MADE IN EUROPE

Het afgelopen jaar heeft laten zien hoe belangrijk een goede Europese samenwerking is nu Europa niet meer blind op de VS kan vertrouwen. Europa moet op eigen kracht door en kán dat ook. Het is dus heel belangrijk dat er vanuit Volt Europa én Volt Nederland hard wordt gewerkt om het vertrouwen van burgers in de Europese democratie te vergroten.

Voor Volt is het vanzelfsprekend dat Europa een belangrijke rol speelt in ons dagelijks leven. In het huidige collegeprogramma 2022-2026 komt het woord Europa echter niet één keer voor. Dat is onvoorstelbaar, want Europese regels en samenwerking hebben grote invloed op onze gemeente. Sterker nog: Europese regelgeving heeft al jaren grote invloed op het dagelijkse lokale leven zoals de bescherming van ons als consument op het gebied van voedsel- en medicijnveiligheid. Europese normen voor de water- en luchtkwaliteit sturen lokaal beleid op het gebied van mobiliteit en groen. Europese wetgeving bepaalt hoe gemeenten veilig met gegevens omgaan. Tegelijkertijd heeft Europa onze gemeente ook ontzettend veel te bieden, onder andere in de vorm van subsidies en door de mogelijkheden voor samenwerking met andere gemeenten in binnen- en buitenland.

Europa heeft door de open grenzen die voor een handelsland als Nederland noodzakelijk zijn ons veel welvaart gebracht. En dat geldt nog steeds: Europa is de grootste afnemer van onze producten. Daarnaast komt er jaarlijks een substantieel bedrag terug in de vorm van subsidiegelden. Ook onze eigen gemeente heeft voor diverse projecten hiervan gebruik gemaakt.

Volt sluit zeker de ogen niet voor de minder positieve kanten van de EU, zoals de grote hoeveelheden regelgeving en bureaucratie, maar tegelijkertijd houden die de Europese markt open en vrij.

Die regels zorgen voor stabiliteit op de langere termijn. En dat kan weer leiden tot investeringen en zorgt voor een gelijk speelveld voor bedrijven. Bovendien kan dit bedrijven ook dwingen om te investeren in innovatie.

Van de veiligheid van ons voedsel en onze geneesmiddelen tot digitale bescherming, van klimaatbeleid tot steun voor onze economie: Europa is daarvoor het centrale onderdeel. Wij maken zichtbaar wat Europa brengt: welvaart, stabiliteit en kansen. Ook onze gemeente profiteert van Europese subsidies voor projecten. Wij willen dat de voordelen zichtbaar zijn voor iedereen.

Europese ideeën

De uitdagingen waar wij voor staan, zijn niet uniek. Wij halen bewezen ideeën naar Leidschendam-Voorburg om de uitdagingen van de 21e eeuw samen op te lossen. Ook liggen er nog veel mogelijkheden voor betere samenwerking met de gemeenten om ons heen, bijvoorbeeld als het gaat om Europese subsidies. We bouwen aan een Leidschendam-Voorburg dat stevig in Europa staat en een inspiratie is voor andere gemeenten.

Betrokken inwoners – Denk Europees, doe lokaal

Op lokaal niveau wil Volt Leidschendam-Voorburg vanuit het Europese gedachtegoed burgers betrekken bij hun eigen leefwereld. Ons motto is dan ook Denk Europees, doe lokaal. We halen de beste ideeën van Europa via ons Europese Gemeenten Netwerk naar onze gemeente om de uitdagingen samen aan te gaan en onze successen met anderen te delen. Ook houden we het lokale belang met betrekking tot de uitwerking van Europese regels in de gaten en zoeken we samenwerking met de gemeenten om ons heen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van Europese subsidies die bij kunnen dragen aan het realiseren van de grote uitdagingen.

Volt bedrijft politiek van onderop: bottom-up. Wij geloven in de kracht van inwoners. In heel Europa zien we inspirerende voorbeelden waar inwoners zelf met oplossingen komen, zoals energiecoöperaties in Denemarken, woningdelen in Wenen en buurtzorg in Mechelen. Zulke initiatieven laten zien dat inwoners vaak effectiever en goedkoper kunnen organiseren dan de overheid. We vinden dat de overheid dit zeker moet faciliteren, omdat het oplossingen voor talloze problemen biedt: van eenzaamheid tot betaalbaarheid.

De gemeente speelt altijd een belangrijke rol, zodat iedereen kan terugvallen op zorg en centrale voorzieningen. Maar een sterke gemeenschap kan samen veel oplossen. Volt wil dit stimuleren door burens te faciliteren en ruimte te creëren waar inwoners dit wensen.

We verbinden lokale wensen en ideeën met de provincie, de landelijke politiek en met Brussel.

Tot slot: Pan-Europees en pragmatisch

Volt is actief in 32 Europese landen. Dat betekent dat we snel kunnen schakelen, kennis kunnen uitwisselen en best practices inbrengen in onze eigen gemeente. Geen loze woorden, maar daden: pragmatisch en positief. Dat is Volt, en dat is wat wij naar Leidschendam-Voorburg brengen. Doe iets nieuws. Doe jij met ons mee?

FINANCIËN

Wij staan voor:

- een gezonde buffer aanhouden, maar reserves niet oppotten: **we investeren gericht en bewust** in verduurzaming, betaalbare woningen en de leefbaarheid van onze wijken;
- kennis en expertise zoveel mogelijk **in eigen huis** halen, zodat de gemeente minder afhankelijk is van dure en tijdelijke externe inhuur en kan bouwen aan een toekomstbestendige organisatie;
- dat de lasten **eerlijk** verdeeld worden;
- dat minima **beschermd** worden door goed armoedebeleid, niet door per regeling uitzonderingen te stapelen;
- **investeren in preventie en samenwerking** zodat beleid betaalbaar wordt;
- **ambitieuze begroten**: in de praktijk lopen veel projecten vertraging op en blijven er elk jaar middelen over. Door meer plannen voor te bereiden, zorgen we dat er genoeg goede plannen klaarliggen om die middelen te benutten;
- dat inwoners duidelijk zien waar hun geld naartoe gaat, met **maximale transparantie** en **begrijpelijke communicatie**.

HOE BETALEN WE ONZE PLANNEN?

Beleidsvaluatie en visie reserve

We houden bestaand beleid tegen het licht en schrappen structurele uitgaven die niet effectief of zinvol blijken te zijn, in lijn met de gemeentelijke doelen waaronder de Omgevings Visie 2050.

Daarnaast willen we komen tot een visie over de hoogte van de algemene reserve. Welke middelen kunnen we inzetten om initiatieven voor wonen, buurtkracht, energietransitie, duurzame mobiliteit en groen tijdelijk aan te jagen?

Als we dit beide doen dan hebben we nú de mogelijkheid om alle transities aan te jagen en zodra er structurele uitgaven uit voortkomen, hebben we die ruimte daarvoor al gecreëerd.

Gelijkmatige verhoging OZB

Uit het jaarlijkse gemeenteatlas onderzoek van de Universiteit Groningen blijkt al meerdere jaren dat de OZB voor woningeigenaren in Leidschendam-Voorburg ver onder het landelijk gemiddelde ligt. In onze gemeente is het tarief woningeigenaren gesteld op 0,07079%,

terwijl het landelijk gemiddelde op 0,0890% ligt. We betalen hier minder dan elders, terwijl we wél dezelfde voorzieningen willen: van openbare veiligheid tot groen, jeugd- en sportvoorzieningen, zorg en cultuur. Daarom trekken we de OZB in onze gemeente in de komende vier jaar gelijk met het landelijk gemiddelde. Hiermee haalt de gemeente structureel ruim vier miljoen euro extra op. Voor het gemiddelde koophuis komt dit neer op ongeveer € 8,80 extra lasten per maand.

Parkeerbeleid

Volt wil dat parkeren in de openbare ruimte eerlijk geprijsd wordt. Nu kost parkeren de gemeente jaarlijks gemiddeld € 7 euro per inwoner, terwijl het in Rijswijk juist € 90 euro per inwoner oplevert. Door geleidelijk de prijs voor parkeervergunningen te verhogen en betaald parkeren voor bezoekers in alle kernen behalve Stompwijk in te voeren, kan Leidschendam-Voorburg op termijn jaarlijks 5 tot 10 miljoen euro extra inkomsten realiseren en wordt de openbare ruimte eerlijker benut.

Inzet van Europese, Landelijke en Provinciale middelen

We willen actiever gebruikmaken van Europese en regionale subsidies, zodat lokale belastingcenten meer resultaat opleveren. Alleen al provinciaal zijn er erg veel beschikbare subsidies die passen bij onze plannen, zoals: beweegvriendelijke leefomgeving, energietransitie- lokale initiatieven, woonvormen senioren, knelpuntenpot sociale huur, knelpuntenpot middenhuur, vliegende brigade (pool van experts, externe inhuur wordt door de provincie betaald).

Leges kostendekkend

Wie een vergunning of document aanvraagt betaalt de werkelijke kosten. Zo blijft er in de gemeente meer geld over voor ander beleid.

VOLT IN LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Anderhalf jaar geleden is Volt Leidschendam-Voorburg opgericht. We hadden op dat moment 120 leden met een sterke wens om positieve maatschappelijke verandering teweeg te brengen. Niet alleen van bovenaf via de politiek, maar juist ook van onderaf.

We hebben verschillende initiatieven genomen. Zo hebben we een vragenlijst uitgezet voor inwoners van alle wijken uit onze gemeente, om aan te geven wat zij als prettig ervaren in hun wijk, en wat verbeterpunten zijn. We hebben uitwisseling bijeenkomsten georganiseerd. Eén bijeenkomst ging over lokale democratie en de mogelijkheden om deze te versterken. Een andere bijeenkomst ging over smartphone beleid op middelbare scholen. Ons grootste project is een co-creatie over de jaarwisseling. We stellen overal in de gemeente de vraag hoe we de jaarwisseling op een nog leukere manier kunnen vieren. Uit de verzamelde perspectieven blijkt dat er een grote behoefte is om dit feest prettiger vorm te geven en dat inwoners ook talloze ideeën hebben over hoe zij dit zelf zouden willen realiseren.

We hebben gemerkt dat dit soort initiatieven van meerwaarde zijn. We stellen vragen, nemen initiatief en werken graag samen om tot resultaten te komen. Initiatieven in de samenleving realiseer je met elkaar, niet tegenover elkaar. Zo heeft Volt zich tot nu toe steeds opgesteld, en zo blijven we het doen! Politiek zal altijd draaien om het maken van keuzes. Wij gaan niet proberen over elk punt te beschrijven wat we exact willen doen, omdat we een open vizier willen houden en juist ruimte willen laten voor de initiatieven van inwoners en buurten. Wel geven onze waarden, zoals beschreven in ons kompas, veel houvast.

*Onze oproep is simpel:
doe iets nieuws.*

*Kies voor samenwerking,
voor eerlijkheid en
voor de kracht van de
gemeenschap.*

Volt

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
VERBINDENDE ENERGIE**

Volt Leidschendam-Voorburg
2026-2030

email: leidschendam-voorborg@
voltnederland.org

Scan de QR code
voor onze website

NAWOORD

Dit programma is geschreven vanuit vertrouwen: vertrouwen in de kracht van inwoners, vertrouwen in samenwerking over grenzen heen, en vertrouwen dat we samen de grote uitdagingen van deze tijd aankunnen.

Volt wil politiek bedrijven die verbindt in plaats van verdeelt. Dat betekent luisteren, samen keuzes maken en eerlijk uitleggen waarom we doen wat we doen. Het betekent ook durf: moeilijke beslissingen nemen in het belang van toekomstige generaties en leren van wat beter kan.

We hebben dit programma niet alleen gemaakt, maar samen met inwoners, experts, vrijwilligers en leden. Jullie betrokkenheid is precies wat Leidschendam-Voorburg sterker maakt.

Met dit programma leggen we een stevig fundament, maar de toekomst bouwen we niet op papier. Die bouwen we in de wijken, in buurthuizen, op scholen, bij sportclubs en in de raadzaal. Daar willen we de komende jaren met jullie samen aan werken.

Onze oproep is simpel: **Doe iets nieuws**. Niet meer vasthouden aan oude tegenstellingen en vastgeroeste patronen, maar kiezen voor samenwerking, voor eerlijkheid en voor de kracht van de gemeenschap. Of het nu gaat om een idee voor jouw buurt, een gesprek over hoe het beter kan, of de keuze om actief mee te doen in de politiek: jouw stem en jouw bijdrage maken het verschil.

Samen maken we van Leidschendam-Voorburg een duurzame, inclusieve en toekomstbestendige gemeente. Samen maken we de verbinding.